

Terugkoppeling achterbanbijeenkomst RES Groningen

Georganiseerd door Natuur en Milieufederatie Groningen (NMG) en Groninger
Energie Koepel (GrEK)

Betrokkenheid van de bewoners!

Het belangrijkste punt dat tijdens de bijeenkomst naar voren kwam is het organiseren van 'echte' betrokkenheid van de georganiseerde en individuele bewoner. Vanuit de zaal zijn hierover duidelijke zorgen uitgesproken. Deze bewoner is nu nog op geen enkele manier aangehaakt, terwijl er in juni 2020 al een conceptbod moet liggen. Hoe ga je in zo'n korte tijd nog een zorgvuldig proces doorlopen. Dit niet doen is geen optie, want participatie is zeer belangrijk om te komen tot een maatschappelijk gedragen plan.

Energiecoöperaties kunnen hier een rol in spelen, bijvoorbeeld door hun achterban goed te informeren en met hun gemeente in gesprek te gaan. Ook wordt een belangrijke rol gezien voor Groninger Dorpen door het betrekken van dorpsbelangen en individuele bewoners.

Kanttekening bij het verhaal is dat het huidige proces nog vrij hoog-over is en de belangstelling van het grote publiek mede daardoor beperkt zal zijn. Die zal vooral gaan komen zodra de opgave meer richting concrete locaties of projecten wordt vertaald.

Echter moet wel de gelegenheid geboden worden aan bewoners om vroegtijdig deel te nemen aan het RES-proces.

Een duidelijke oproep van de aanwezigen aan de RES-regio Groningen is dan ook om al in deze fase concreet invulling te geven aan bewonersparticipatie. Het korte tijdsframe mag daarin geen excuus zijn.

Achtergrond

Bij het maken van het Klimaatakkoord waren verschillende zogenoemde sectortafels betrokken. De sectortafel Elektriciteit heeft zich als doel gesteld 35 TWh grootschalige hernieuwbare elektriciteit op land realiseren in 2030, met zon- en windenergie. Dit moet gerealiseerd worden via de zogenoemde [Regionale Energie Strategie](#) (RES). Nederland is opgedeeld in 30 'RES-regio's' die allen een bod moeten doen om een deel van deze 35 TWh in hun regio op te wekken. Zorgvuldige inpassing en een gedegen participatieproces zijn daarbij uitgangspunt. De Provincie Groningen heeft zich gevormd tot één RES-regio. 1 juni 2020 moeten de regio's met een conceptbod aan het Rijk komen.

De NMG en GrEK zitten bij de RES Groningen aan tafel in de brede stuurgroep en zijn in gesprek met de werkgroepen Ruimte en Communicatie & Participatie. We merken dat het voor de publieke partijen nog zoeken is hoe ze de maatschappelijke organisaties ruimte kunnen geven om hun meerwaarde te laten gelden. Uiteraard gaan we actief het gesprek aan om onze belangen, kennis en deskundigheid in te brengen. Input vanuit onze achterban die we bijvoorbeeld ophalen tijdens achterbanbijeenkomsten nemen we daarin mee.

Achterbanbijeenkomst 12 december 2019

Deze bijeenkomst hebben we georganiseerd om onze achterban bij te praten over de stand van zaken van het Klimaatakkoord, de plek Regionale Energiestrategie daarin en hoe de RES Groningen ervoor staat. Dit aan de hand van drie presentaties:

- Wat is de RES en hoe ziet de landelijke en regionale opgave er precies uit?
Wie is de participatiecoalitie?
Janneke Wolkorte - Natuur en Milieufederatie Groningen
- Hoe is de stand van zaken van de RES Groningen?
Daan Smit en Luuk Hajema - RES-regio Groningen
- Wat wordt verstaan onder 50% lokaal eigenaarschap en hoe kunnen we dit realiseren?
Siward Zomer - Energie Samen

Presentaties en vragen/opmerkingen

Hieronder vind je de presentaties met de inhoudelijke vragen en opmerkingen die daarbij behandeld zijn.

Presentatie 1: Wat is de RES en hoe ziet de landelijke en regionale opgave er precies uit? Wie is de participatiecoalitie?

In de stukken van de RES Groningen wordt energiebesparing amper genoemd. Terwijl dit een cruciaal onderdeel is van de energietransitie. Wordt besparing wel meegenomen in de RES?

Het grote belang van energiebesparing wordt breed onderschreven door de aanwezigen. Besparing is in de RES voornamelijk onderdeel van de doelstelling voor de gebouwde omgeving. De sectortafel Gebouwde omgeving heeft als doelstelling dat in 2050 alle 8 miljoen gebouwen in Nederland van het gas af zijn. Een belangrijke maatregel die daarbij actief gestimuleerd zal worden is het isoleren van de woning. Ook bij de andere sectortafels van het Klimaatakkoord zit energiebesparing verweven in de maatregelen. Zo wordt aan de tafel Industrie ingezet op hergebruik van restwarmte. De NMG en GrEK nemen energiebesparing als belangrijk speerpunt mee naar de stuurgroep en werkgroepen van RES Groningen.

Hoe is uitgenodigd voor deze bijeenkomst? Mis je met dit uitnodigingsbeleid niet te veel groepen / mensen? Het betrekken van grote groepen inwoners is een grote uitdaging, kunnen jullie dat wel?

De gezamenlijke achterban en het netwerk van de NMG en GrEK zijn uitgenodigd. Dit zijn actieve bewoners(groepen) op het gebied van natuur, landschap en energie. Via kanalen als bijeenkomsten en nieuwsbrieven houden we hen op de hoogte. Daarnaast hebben we een klankbordgroep waarin de grotere natuur- en landschapsorganisaties, GrEK en Groninger Dorpen actief hun input geven. We beseffen dat wij slechts een deel van de inwoners bereiken. Via de RES Groningen worden meer organisaties geactiveerd om hun achterban te betrekken bij het proces, bijvoorbeeld de ondernemers en de boeren. Ook de overheden zelf hebben een verantwoordelijkheid om de inwoners van hun gemeente te bereiken en betrekken. Dit is een gezamenlijke uitdaging.

Eén van de partijen in de participatiecoalitie is LSA Bewoners, wie is dit?

LSA Bewoners is een landelijk netwerk van actieve bewonersgroepen die werken aan leefbaarheid in hun buurt. Ze richten zich met name op wijken met minder draagkracht, zogenoemde aandachtswijken.

Is er budget beschikbaar voor NMG en GrEK om hun rol te financieren?

De landelijke participatiecoalitie – waar zowel NMG als GrEK bij betrokken zijn – heeft vanuit het Rijk een basisbudget ontvangen om een aantal activiteiten in de regio op te zetten. Daar waar van ons een actievere rol wordt gevraagd, moeten we kijken naar aanvullende financiering in de regio zelf.

Presentatie 2: Hoe is de stand van zaken van de RES Groningen?

De RES Groningen heeft vier werkgroepen: Elektriciteit, Warmte, Ruimte en Participatie & Communicatie. Deze hebben afgelopen maanden een inventarisatie gemaakt van de stand van zaken en een doorkijk gegeven aan de stuurgroep welke gegevens zijn gaan opleveren zodat 1 juni een conceptbod gedaan kan worden aan het Rijk. Tijdens de presentatie kwamen veel vragen en opmerkingen naar voren.

Deze hebben we genoteerd en geven we mee aan de RES Groningen. Hieronder een aantal uitgelicht.

Oproep vanuit de zaal: neem 50% lokaal eigenaarschap op als verplichting in de RES Groningen!

Wat voor status heeft het RES-proces nu? Wat is de onderlinge positie van de betrokken overheden?

Het [startdocument RES Groningen](#) is vastgesteld door alle Raden en Staten. Het concept RES zal ook vastgesteld moeten worden door alle Raden en Staten. Het is een gezamenlijk bod en zal ook een gezamenlijke strategie worden voor de regio.

Een bod vanuit de regio aan het Rijk is toch eigenlijk een vreemde gang van zaken, zou een opgave vanuit het Rijk niet veel duidelijker zijn?

Het is inderdaad afwachten straks of de aanbiedingen vanuit de 30 RES-regio's gaan optellen tot de landelijke doelstelling van 35 TWh. De kans is groot dat de 35 TWh niet gehaald wordt en er nog een restopgave overblijft. Deze zal verdeeld moeten worden over de regio's. Hoe dit proces er uit gaat zien weet nog niemand. Hierdoor wordt het ook meteen een hele politieke discussie waarbij strategisch gekeken wordt naar de opgave en de vraag of je als regio gaat over- of onderprogrammeren.

Gezien het korte tijdsbestek, letten jullie er wel op dat er na het conceptbod nog voldoende ruimte voor aanpassingen is naar aanleiding van input van inwoners als het concept al door alle Raden en Staten is vastgesteld?

Ecologie lijkt onvoldoende een onderdeel te zijn van de RES. Landschapswaarden worden wel meegenomen in de inpassingscriteria voor de RES Groningen maar natuurwaarden en biodiversiteit op dit moment niet. Natuur wordt alleen gezien als koppelkans. Natuurwaarden en biodiversiteit (binnen en buiten het NNN) moeten – net als landschap – ook meegenomen worden in de inpassingscriteria voor de RES Groningen.

Groningen heeft nu al een groot deel duurzame energie in vergelijking met de rest van Nederland. Gaan we niet het beste jongetje van de klas zijn en teveel produceren in vergelijking met de rest van Nederland? Wordt het bod niet te hoog?

Kleine kernen zijn betrekkelijk eenvoudig zelfvoorzienend te maken. Deze benodigde energie kan goed opgewekt worden door inwoners zelf. Belangrijk onderdeel van participatieplan moet zijn hoe je dit goed organiseert.

Besteed bij besparing aandacht aan zowel warmtebesparing als besparing van elektriciteit.

Presentatie 3: [Wat wordt verstaan onder 50% lokaal eigenaarschap en hoe kunnen we dit realiseren?](#)

Dia 1 en 4 van de presentatie zijn gebruikt

Is er geld beschikbaar voor coöperaties die zelf onvoldoende kunnen investeren om 50% eigenaarschap te kunnen realiseren?

Er is een landelijk ontwikkelfonds beschikbaar voor deze coöperaties. Hier zit voor een deel geld in vanuit het Rijk en daarnaast worden Provincies gevraagd hier geld in te stoppen. De gesprekken met de Provincie Groningen lopen nog.

Kan het ontwikkelfonds na een eerste opwekproject ook toegepast worden voor een tweede opwekproject van dezelfde coöperatie?

De bedoeling is dat het geld vanuit het ontwikkelfonds voor het eerste project als vliegwiel dient voor het opstarten van volgende projecten. Oftewel bij het eerste project leg je een deel van de opbrengsten opzij voor volgende projecten.

De financiering vanuit het ontwikkelfonds is nadrukkelijk bedoeld voor het financieren van de vroege ontwikkelfase tot aan de financial close. Dus niet voor het financieren van de bouw van het park zelf. Dit willen banken wel financieren.

Vanuit het Klimaatakkoord wordt veel nadruk gelegd op burgerparticipatie en eigenaarschap, maar nu lijkt in het RES-proces de burger buiten spel komen te staan. Is de snelheid en opzet van het RES-proces juist niet killing voor burgerparticipatie en eigenaarschap?

Ja en nee. Een dergelijke tijdsdruk is natuurlijk nooit goed voor participatie. Maar tegelijkertijd is de energie-opgave ook enorm urgent. We hadden eigenlijk 30 jaar geleden met de RES moeten beginnen.

Kun je als lokale energiecoöperatie ook eigenaar worden van windparken op zee?

Hier wordt wel over nagedacht. Dit is echter een heel andere tak van sport. Voor nu is het nog twee bruggen te ver. We focussen ons eerst op windprojecten op land.

Zie voor meer informatie ook de [factsheet over 50% lokaal eigendom](#) van de Participatiecoalitie.

Contact

- over de inzet van de Natuur en Milieufederatie Groningen in de RES
Marjolijn Tijdens m.tijdens@nmfgroningen.nl
- over de inzet van de Groninger Energie Koepel in de RES
Brenda Harsveld brenda.harsveld@grek.nl
- over de RES Groningen
Luuk Hajema l.hajema@hajemacommunicatie.nl of Daan Smit daan.smit@rhdhv.com
- over het 50% lokaal eigenaarschap
Siward Zomer siward.zomer@energiesamen.nu

Deze bijeenkomst is een initiatief van de Natuur en Milieufederatie Groningen en Groninger Energie Koepel.

Heb je vragen of opmerkingen over deze terugkoppeling? Neem dan contact op met info@nmfgroningen.nl.